

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 139/05-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. augusta 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Alexandra Bröstla o sťažnosti M. P., bytom S., zastúpenej advokátom JUDr. M. K., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 1052/99 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 1052/99 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Spišská Nová Ves p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 1052/99 konal bez zbytočných prietáhov.

3. M. P. priznáva finančné zadostučinenie 50 000 Sk (slovom päťdesiatisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Spišská Nová Ves povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Spišská Nová Ves je povinný uhradiť M. P. trovy právneho zastúpenia 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. K., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 12. mája 2005 doručené podanie M. P., bytom S. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. K., K., označené ako „*Sťažnosť pre porušenie základných práv a ľudských slobôd zaručených v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd*“. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka namieta porušenie jej základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 1052/99 o náhradu škody vo výške 582 646 Sk.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla:

„1. Sťažovateľka je v pozícii žalobkyne v konaní vedenom pred Okresným súdom Spišská Nová Ves vedenom pod sp. zn. 7 C 1052/99.

2. Dňa 8. 12. 1999 podala sťažovateľka voči fyzickej osobe - J. S. bytom S. žalobu o náhradu škody vo výške 582.646,- Sk na Okresný súd v Spišskej Novej Vsi.

3. Súčasťou žaloby bola aj žiadosť sťažovateľky o priznanie oslobodenia od súdneho poplatku.

4. Sťažovateľka podaním zo dňa 21. 5. 2001 opätovne požiadala konajúci súd o oslobodenie od súdneho poplatku nakoľko od mesiaca február 2000 je nezamestnaná a jediným príjmom jej rodiny je manželov príjem ako živnostníka.

5. Vzhľadom ku skutočnosti, že sudkyňa JUDr. D. P. predložila v bližšie nešpecifikovanom období spis odvolaciemu súdu na rozhodnutie o jej vylúčení, Krajský súd v Košiciach svojím uznesením sp. zn. 17 Nc 107/01-21 dňa 30. 10. 2001 rozhodol o vylúčení vyššie uvedenej sudkyne z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej pred Okresným súdom Spišská Nová Ves pod sp. zn. 7 C 1052/99.

6. Podaním zo dňa 11. 4. 2002 bola sťažovateľka vyzvaná sudcom Okresného súdu Spišská Nová Ves JUDr. D. P. k doplneniu listinných dokladov k žalobnému návrhu ako aj ku podrobnému odôvodneniu žiadosti o priznanie oslobodenia od platenia súdnych poplatkov vo forme vyplnenia priloženého vzoru č. 6 O. s. p. pod hrozbou zastavenia konania.

7. Podaním zo dňa 29. 4. 2002 doručeným Okresnému súdu Spišská Nová Ves dňa 2. 5. 2002 splnila svoju povinnosť uloženú jej vo výzve zo dňa 11. 4. 2002...

Sťažovateľka má za to, že vzhľadom ku skutočnosti, že po uplynutí takmer 5 a pol roka od podania žaloby nedošlo nielen k meritórnemu uzavretiu celej veci, ale ani len k vytýčeniu termínu pojednávania a v konaní takto dochádza ku zbytočným prieťahom, za ktoré zodpovedá Okresný súd Spišská Nová Ves.

Od doručenia podkladov sťažovateľky konajúcemu súdu uplynuli viac ako 3 roky a napriek tejto skutočnosti sa neuskutočnilo ani len prvé pojednávanie a nie je do dnešného dňa zrejme kedy ho mieni Okresný súd Spišská Nová Ves uskutočniť!!!“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

Okresný súd Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 1052/99 porušil právo M. P., bytom S., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prieťahov zaručených v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Okresnému súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 1052/99 sa prikazuje konať bez prieťahov.

M. P., sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 200 000,- Sk, ktoré je Okresný súd Spišská Nová Ves povinný mu vyplatiť do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

M. P. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktorú je Okresný súd Spišská Nová Ves povinný vyplatiť jej právnemu zástupcovi do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona, uznesením z 2. júna 2005 rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 21. júna 2005 právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a predsedu okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril aj k sťažnosti prijatej na ďalšie konanie.

Právny zástupca sťažovateľky v odpovedi na výzvu oznámil ústavnému súdu listom doručeným 24. júna 2005, že súhlasí s tým, aby sťažnosť bola prerokovaná bez ústneho pojednávania.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 8. júla 2005 (Spr. 2063/05, doručenom ústavnému súdu 14. júla 2005) uviedol:

„S tvrdeniami sťažovateľky v sťažnosti nesúhlasíme. Tieto podľa nás nie sú pravdivé. Netrváme na ústnom pojednávaní Ústavného súdu SR v tejto veci.

Podotýkame, že zákonný sudca v predmetnej veci k 30. 6. 2005 požiadal o odchod do dôchodku.“

II.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“, a práva na prejednanie veci v primeranej lehote upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“, v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 7 C 1052/99.

Ústavný súd pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú 1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, 2) správanie účastníka súdneho konania a 3) postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prejednávanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd z predloženého súdneho spisu zistil, že v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 7 C 1052/99 ide o žalobu o náhradu škody 582 646 Sk. Žaloby uvedeného typu tvoria bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Vec nie je ani právne, ani skutkovo zložitá a pri sústredenom postupe okresného súdu je možné uzavrieť ju bez zbytočných prietáhov v konaní.

2. Ďalším kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v konaní sp. zn. 7 C 1052/99, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky tohto súdneho konania. Ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľky, resp. jej právneho zástupcu ako súčinnosť, ktoré neprispelo k doterajšej dĺžke konania.

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným prietahom v označenom súdnom konaní, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu vo veci sp. zn. 7 C 1052/99 zistil nasledovné skutočnosti:

Sťažovateľka doručila 8. decembra 1999 žalobu okresnému súdu, ktorou sa domáhala náhrady škody na hnutel'nom i nehnuteľnom majetku vo výške 582 646 Sk. Okresný súd v období od podania žaloby do 17. septembra 2001, t. j. 22 mesiacov, nevykonal žiadny úkon. Dňa 17. septembra 2001 konajúca sudkyňa JUDr. D. P. napísala „*Návrh na vylúčenie sudkyne z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na tunajšom OS pod č. k. 7 C 1052/99*“. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 17 Nc 107/01-21 z 30. októbra 2001 rozhodol, že „*sudkyňa JUDr. D. P. je vylúčená z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na Okresnom súde v Spišskej Novej Vsi pod sp. zn. 7 C 1052/99*“. Uznesenie krajského súdu bolo doručené okresnému súdu 11. decembra 2001. Na jeho základe bola 13. decembra 2001 vec sp. zn. 7 C 1052/99 pridelená sudcovi JUDr. D. P., ktorý 11. apríla 2002 dal pokyn na doručenie žaloby žalovanej spolu s výzvou, aby sa k nej vyjadrila, a zároveň vyzval žalobkyňu na doplnenie dokladov. Zásielka určená žalovanej sa súdu vrátila, tento už jej opakované doručenie nevykonala. Žalobkyňa na výzvu súdu doručila 2. mája 2002 požadované doklady súvisiace s nehnuteľnosťou spolu s dokladmi odôvodňujúcimi jej žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov. Okresný súd nevykonala v období od 11. apríla 2002 do 23. mája 2005, t. j. viac ako 3 roky, žiadny úkon bez existencie zákonnej prekážky. Okresný súd ďalej 23. mája 2005 nariadil pojednávanie na 28. jún 2005. V uvedený deň bolo súdu doručené oznámenie žalovanej, že žaloba jej nebola doručená a že žiada o odročenie termínu pojednávania. Napriek tejto skutočnosti sa pojednávanie v uvedený deň za účasti účastníkov konalo. Prvé pojednávanie vo veci bolo uskutočnené po uplynutí 5 rokov a 7 mesiacov od podania žaloby. Súd na ňom rozhodol o oslobodení žalobkyne od súdnych poplatkov a odročil ho na neurčito s tým, že žalovanej stanovil lehotu na vyjadrenie a žalobkyňu vyzval na rozšírenie žaloby. V označenej veci okresný súd koná šiesty rok, pričom doteraz nevykonala dôkazy a nezabezpečil doklady pre meritórne rozhodnutie vo veci samej.

Okresný súd vo svojej odpovedi k sťažnosti uviedol, že s tvrdeniami sťažovateľky nesúhlasí, k nečinnosti súdu sa vôbec nevyjadril a poznamenal, že zákonný sudca v uvedenej veci požiadal o odchod do dôchodku k 30. júnu 2005.

Okresný súd listom sp. zn. Spr 2063/05 z 28. júla 2005 (doručeným ústavnému súdu 1. augusta 2005) oznámil, že spis sp. zn. 7 C 1052/99 bol po odchode JUDr. D. P. do starobného dôchodku pridelený JUDr. J. G.

Ústavný súd so zreteľom na všetky uvedené skutočnosti konštatoval, že konanie okresného súdu vo veci sp. zn. 7 C 1052/99 ani po viac ako piatich rokoch od podania žaloby nie je právoplatne skončené, pričom okresný súd vo veci za celé obdobie nevykonal úkony, ktoré by viedli k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky, pričom obdobie troch rokov predstavuje úplnú nečinnosť. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol, že v označenom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Keďže namietané konanie o žalobe sťažovateľky nebolo do času rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 7 C 1052/99 ďalej konal bez zbytočných prietáhov.

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní sp. zn. 7 C 1052/99 ďalej konal bez zbytočných prietáhov, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto rozhodol aj o žiadosti sťažovateľky o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Sťažovateľka žiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 200 000 Sk, pričom svoju žiadosť odôvodnila doterajším postupom okresného súdu a tým, že zbytočné prietahy v konaní spôsobujú, že sťažovateľka sa nachádza v stave právnej neistoty a že stratila vieru v spravodlivé a promptné rozhodnutie súdu vo veci.

Zohľadňujúc predovšetkým dobu konania poznačeného zbytočnými prietahmi, ako aj celkovú dĺžku konania vo veci sp. zn. 7 C 1052/99, berúc do úvahy skutočnosť, že sťažovateľka sa o predĺženie tejto doby nepričinila, a zohľadňujúc ďalšie konkrétne okolnosti prípadu vrátane pozície sťažovateľky sprevádzanej pocitom neistoty, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti ústavný súd považoval priznanie sumy 50 000 Sk sťažovateľke za primerané okolnostiam prípadu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania, ktoré sťažovateľke vznikli v súvislosti s jej zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. M. K. a ktoré podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb vyčíslil sumou 5 302 Sk. Pritom vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2004, ktorá bola 15 008 Sk (pre účely odmeny za úkony po 1. januári 2005). Úhrada bola priznaná za dva úkony po 2 501 Sk a po 150 Sk režijný paušál.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. augusta 2005